

hæc censura privat, non solum esse spiritualia utcumque, vel spiritualibus annexa, sed etiam per se multum conferre ad spirituale bonum animæ; hujusmodi enim est sacramentorum usus, et sacrificii, aliorum divinatorum officiorum participatio; est ergo interdictum et pœna spiritualis, quatenus censura est, et privans bonis pertinentibus ad spirituales salutem, saltem causaliter, quatenus talis censura est. Et ideo potest aliter responderi ex Glossa, in cap. Si sententia, de Sententia excommunicationis, in 6, verb. *Interdicti*, dicente, pœna spirituali posse aliquem puniri pro delicto alterius. Quod confirmat ex his, quæ Gratianus late tractat, 4, quæst. 4, et 24, quæst. 3. Et ratio reddi potest, quia tunc illa non est proprie pœna ejus innocentis, qui illam patitur, sed alterius, qui deliquit, qui in alio sibi conjuncto punitur, et per illum affligitur. Item quia licet bona, quibus hæc censura privat, spiritualia sint, non tamen sunt simpliciter necessaria, et aliis modis compensari possunt.

13. *Interdictum generale non fertur in puram pœnam.* — Sed nihilominus hactenus probatum satis non est, interdictum locale vel personale generale ferri posse juxta usum Ecclesiæ, ut puram pœnam delicti commisi, quia neque in jure tale interdictum latum invenio, neque a judicibus Ecclesiasticis aliquando ita fertur. Hoc posterius constat ex usu; prius vero probatum est in dicta sect. 4. Et textus, quos in contrarium Navarrus adducit, nihil probant, scilicet, cap. 2 de Constitutionibus, in 6, ubi solum dicitur, *statuto* Episcopi non ligari ignorantes, quod ad rem præsentem nihil facit; et cap. *Quanquam*, de Censibus, in 6, ubi quoddam interdictum ipso jure fertur, non tamen sine contumacia, et donec ab illa recedatur, ut magis patebit infra tractando de singulis interdictis; ubi etiam constabit, nunquam aliter ferri interdictum in jure. Facilius ergo et fortasse melius responderi posset negando, hæc interdicta ferri in puram pœnam seu vindictam; nam quod id certe non expediat, ratio facta multum suadet, maxime cum id non videatur necessarium ad Ecclesiæ auctoritatem et potestatem tuendam. De interdicto autem particulari personali id facilius concedi posset, quia id non redundat in damnum innocentum, et alioqui potest interdum conferre ad confusionem ejus, qui ita panitur, et ut in futurum cautior fiat, sicut aliquis interdum privatur communione aut ingressu Ecclesiæ

pro aliquo tempore, ut patet in cap. 4 de Sentent. excomm., in 6, et ex supra tractatis disputando de excommunicatione minori, et alia addemus disputatione sequenti.

14. Ultimo dubitari poterat, an sententia interdicti lati sine legitima causa, atque adeo injusta, valida sit. Sed de hac re videantur dicta de censuris in communi; nulla enim superest specialis difficultas.

SECTIO IV.

Quæ forma servanda sit in sententia interdicti ferenda.

1. *Quid de substantia hujus formæ.* — Duo possunt inquiri, quid pertineat ad substantiam hujus formæ; quid vero ad accidentalem solemnitate ejus. Circa priorem partem videnda sunt dicta de censuris in communi et hic cum proportione applicanda; nam de substantia hujus formæ solum sunt verba, quibus talis censura cum sufficiente specificatione et determinatione feratur. Nam sine verbis (sub quibus signa æquivalentia comprehendimus), non potest humanus iudex aliquid operari; per illa vero efficaciter operatur, supposita potestate, et aliis requisitis. Quia vero hæc verba practica sunt, et operativa, et operationes sunt circa singularia, ideo necesse est, ut in talibus verbis sit significatio sufficienter determinata, tum in specie censuræ, tum in individua persona vel loco, in quem fertur; nam si in hoc maneret incerta vel indifferens, nihil operaretur. Præter hæc autem nihil aliud, nec certa aliqua verborum forma præscripta est, ut feratur interdictum, sicut de omni censura Ecclesiastica diximus.

2. *An verbum Interdico, sit de substantia formæ.* — *Conclusio.* — *Limitatio interdicti exprimi debet in ipsa forma.* — Quæri vero potest, an sit necessarium uti hoc verbo, *Interdico*. Quidam enim ita opinantur, ut refert et ex parte sequitur Maiolus, lib. 3 de Irregularit., cap. 20, num. 40, qui nescio quam differentiam in hoc invenit inter personale interdictum particularis personæ, et reliqua. Sed ego nullam invenio, quia non magis est præscripta verborum forma in interdicto generali quam in particulari; unde in nullo censeo esse necessarium illud formale verbum, *Interdico*. Sicut in cæteris non est necessarium verbum *Excommunico*, aut *Suspendo*; imo aliquando fertur censura interdicti per verbum *Suspendo*, ut de interdicto ab ingressu Ecclesiæ supra diximus. Potest etiam ferri

DISPUTATIO XXXVII.

DE OMNIBUS INTERDICTIS JURE IPSO LATIS.

Priusquam de relaxatione interdicti dicamus, visum est singula interdicta, quæ in jure lata inveniuntur, declarare, quoniam et disputatio hæc nonnullam connexionem habet cum præcedenti, et illa expedita (quod breviter fieri potest) facilius omnium interdictorum relaxatio declarabitur. Exponemus ergo prius singula decreta hanc censuram imponentia; postea vero quomodo tale interdictum jure latum ipso facto liget, explicabimus.

SECTIO I.

Quæ, et quot interdicta ipso jure lata inveniuntur.

1. Quoniam hæc censura rarius in jure fertur, quam superiores, ideo non oportebit per singulos libros, seu tomos juris discurrere, sed solum per species interdicti personalis et localis, generalis et particularis; nam in singulis inveniuntur particulares casus, in quibus per jura feruntur.

Interdicta specialia personalia.

2. *Primum contra iudices non servantes formam præscriptam in ferendis censuris.* — *Quatuor adnotanda.* — Primum interdictum in hac specie sumitur ex cap. 4 de Sentent. excomm., in 6, ubi Ecclesiasticus iudex, qui in ferendis censuris non servat formam ibi præscriptam, per mensem unum ab ingressu Ecclesiæ, et divinis officiis suspenditur. In quo textu nonnulla breviter sunt notanda. Primum est verbum illud, *Si quis iudicum hujus constitutionis temerarius violator existat*; nam juxta illud necesse est, ut ex certa scientia, et directa voluntate, vel certe ex tanta negligentia, quæ illi moraliter æquivaleret, et non ex aliqua inadvertentia talis transgressio contingat; hoc enim requiritur, ut aliquis dicatur *temerarius violator*; quod in aliis censuris sæpe notavimus, et ex ibi dictis explicandum est. Secundum est, licet pœna illa feratur per verbum suspendendi, tamen quatenus suspendit ab ingressu Ecclesiæ, non esse censuram suspensionis, sed interdicti, quia ex effectu, et ex materia necessario determinatur verbum ad hanc significationem, ut in superioribus notavi. Verisimile

per verbum *Separo*, *Prohibeo*, vel aliud simile, dummodo ex aliis verbis adjunctis, vel ex materia subjecta, et circumstantiis satis significetur, sermonem esse de hac censura in tali modo, vel specie ejus, et in tali individuo. Atque eadem ratione, si interdictum feratur limitatum quoad effectus, vel tempus, in forma id exprimi necesse est; nam, si absolute feratur quantum ad hæc duo, et omnes effectus interdicti operabitur, et quantum est ex vi talis sententiæ, vel juris, semper durat, donec auferatur. Quæ duo ita hic explicanda et probanda sunt, sicut similia de suspensione diximus; et priorem partem in hac ipsa materia sæpe tetigimus; de posteriori autem dicemus infra agentes de interdicti relaxatione.

3. *De solemnitate accidentali.* — *Triplex genus solemnitatis accidentalis.* — *Antecedens.* — *Concomitans.* — *Subsequens.* — Superest dicendum de altera parte proposita, scilicet de solemnitate accidentali. In qua tria, prout in aliis fecimus, distinguimus, nimirum, quod antecedit, comitatur, vel subsequitur sententiam. Antecedens solemnitas dici potest monitio, quæ præcedere debet, de qua sufficienter diximus tractando de censuris in communi. Et resolutio est, quoties interdictum fertur per modum censuræ ad reprimendam contumaciam, monitionem debere præcedere. Si autem aliquando feratur ut pura pœna propter delictum præteritum, tunc non esse necessariam monitionem. Quæ autem admonitio in priori casu accidentalis sit, quæ vero substantialis, eodem loco satis explicatum est. Solemnitas concomitans dicitur illa, quæ in sententia ferenda servanda est juxta cap. 4 de Sentent. excomm., in 6, cujus decisio in hac etiam censura locum habet, et supra de censuris in communi sufficienter tractata est. Et ad hanc partem revocari possunt omnia, quæ spectant ad judicarium ordinem rite servandum; quamvis inter ea nonnulla dici possint substantialia, quia ex eis valor sententiæ pendet, vel quia ita expressum in jure est, vel quia jurisdictio iudicis a tali circumstantia pendet, ut si sententiam ferat post legitimam appellationem interpositam. De quibus omnibus dicto loco satis dictum est. Solemnitas subsequens dicitur denunciatio hujus censuræ. De qua propter dicta de censuris in communi, in interdicto habet nonnullam difficultatem quomodo necessaria sit, ut liget vel personam, contra quam talis censura fertur, vel alias, quam explicabimus commodius in fine sequentis disputationis.

tamen est quatenus ibi exprimitur suspensio a divinis officiis, non tantum id intelligi intra Ecclesiam, sed etiam extra illam, quia ad hoc videtur illa particula specialiter adjecta, alioqui nihil operaretur; et quia illa privatio divinatorum officiorum non tantum active, sed etiam passive intelligenda est, ideo illa non est suspensio, sed interdictum. Tertium est, quamvis illa pœna feratur in transgressores illius legis, atque adeo in contumaces contra monitionem in ipsa lege inclusam, nihilominus non ferri proprie, ut recedatur a contumacia, sed in vindictam delicti; nam fertur per determinatum tempus, intra quod non est quis absolvendus ab interdicto quantumvis satisfaciatur, et pœnitentiam agat. Quartum est, hanc censuram non extendi ad Episcopos, quia eorum non fit expressa mentio, juxta regulam cap. Quia periculosum, de Sentent. excomm., in 6.

3. *Secundum contra eum, qui excommunicatur non præmissa competenti monitione.* — Secundo fertur similis censura in cap. Sacro, de Sent. excomm., ubi per mensem interdicitur ab ingressu Ecclesiæ, qui excommunicationis sententiam profert in aliquem nisi competenti admonitione præmissa, et personis presentibus idoneis, per quas possit admonitio probari. Ubi etiam ponitur verbum illud, *Si contra præsumperint*, quod æquivalet alteri, *Si temerarius violator existat*; hic tamen non additur verbum illud, *Et divinis officiis*; et ideo est pura interdictio ingressus Ecclesiæ, et consequenter divinatorum officiorum tantum in illa; expressiusque hic proponitur hæc pœna nomine interdicti. Quod in hoc etiam differt a præcedente, quia non extenditur ad alias censuras, seu ad iudices omittentes hujusmodi admonitionem in quibuscumque censuris ferendis, sed in sola excommunicatione, quia de illa solum loquitur textus ille, et extendendus non est. Qualis autem esse debeat illa admonitio, superius in proprio loco dictum est, et facile intelligi potest ex cap. Constitutionem, de Sentent. excomm., in 6.

4. *Tertium contra Episcopos usurpantes bona Ecclesiarum, etc.* — Tertio fertur simile interdictum ab ingressu Ecclesiæ in cap. Præsenti, de Offic. ord., in 6, specialiter contra Episcopos, et eorum superiores, qui usurpant bona Ecclesiarum, aut beneficiorum vacantium, vel fructus eorum, ad ipsorum utilitatem pertinentes, vel ad eos, qui in talibus beneficiis succedunt. Est autem hoc interdictum simpliciter ab ingressu Ecclesiæ

quousque restitutionem fecerint de prædictis. De quo textu, quia contra inferiores Prælatos propria censura suspensionis in eo fertur, diximus inter explicandum suspensiones juris, et ideo plura hic addere non est necesse.

5. *Quartum contra violantes interdictum.*

— *De quo interdicto sit sermo in 1 part. textus.* — Quarto fertur simile interdictum ab ingressu Ecclesiæ contra omnes, quantumcumque exemptos, vel cujuscumque ordinis, aut religionis existant, qui violant interdictum locale ab homine, vel a jure latum, scienter celebrando, vel faciendo celebrare divina in civitatibus, castris, villis, seu locis aliis interdictis, nisi quatenus eis a jure conceditur. Atque etiam contra eos, qui excommunicatos publice vel interdictos ad divina officia seu Ecclesiastica sacramenta, vel Ecclesiasticam sepulturam admittunt. Ita habetur in c. Episcoporum, de Privil., in 6, circa quem textum supra, disput. 2 de hac materia, sect. 3, cum Navarr., Covarr., cap. Alma, part. 4, § 6, num. 9, notavimus, non intelligi generaliter de omnibus personis Ecclesiasticis, sed specialiter de exemptis a jurisdictione ordinaria Episcoporum. Dubitari autem potest circa priorem partem, an in ea sit tantum sermo de interdicto locali generali, vel de quocumque. Nam, juxta quamdam interpretationem in simili datam superiori disput. ad Extravag. Provide, videntur illa verba restringenda ad interdictum generale. In contrarium autem est, quia illa verba, *Seu locis aliis interdictis*, videntur valde universalialia, et comprehendere quæcumque loca, etiam particularia interdicta. Res quidem est dubia; nihilominus probabilius videtur, sermonem ibi tantum esse de interdicto generali loci, tum propter rationem tactam, quod verba optime ad hunc sensum limitantur, et cum sint pœnalia, coarctanda sunt; tum etiam ex ratione, et motivo legislatoris, quod in principio textus tangitur, scilicet, *propter abusum exemptorum non servantium interdicta*, et querimonias Episcoporum inde ortas. Nam hæc ratio solum in interdictis generalibus locum habet, ut constat ex ipso usu, et ex Clement. 4 de Sentent. excomm.

6. *Notandum circa posteriorem partem textus.* — *Limitatio præcedentis interdicti quoad posteriorem partem.* — Circa posteriorem partem advertendum est proprie ibi ferri hanc pœnam contra participantes cum publice excommunicatis vel interdictis; non vero cum suspensis, quia de his ibi non fit mentio.

Item illud publice, nunc intelligendum est juxta Extravag. Ad evitanda, ut ex superioribus constat. Non distinguitur autem de excommunicatis a jure, vel ab homine; et ideo omnes comprehenduntur, ut ibi expositores notant, quia nulla est ratio coarctandi absoluta et indefinita verba legis, quæ ex se universalialia sunt, præsertim cum negationem includant. Excommunicatorum autem nomine intelligendi sunt ligati majori excommunicatione, tum quia, juxta interpretationem juris, excommunicatio absolute sumpta pro majori sumitur; tum etiam quia quamvis ligatus minori excommunicatione teneatur abstinere a sacramentorum participatione, alii autem non tenentur ex vi censure illum vitare; ideoque, quamvis aliquis det sacramentum hujusmodi excommunicato, non violat censuram, et ideo neque hanc pœnam incurrit, etiamsi fortasse alias peccare possit dando sanctum canibus, vel cooperando peccato alterius. Præterea hæc pœna non fertur contra omnes participantes in quibuscumque rebus, sed in tribus rebus sacris, scilicet, *divinis officiis, sacramentis, et Ecclesiastica sepultura*, ac denique non de quacumque participatione in his eisdem rebus, sed de illa, quæ specialiter significatur per verbum illud, *admittant*, nam hic actus specialiter videtur pertinere ad eos, ad quorum curam spectat prohibere, vel admittere aliquem ad hujusmodi actus. Unde, si religiosus recipiat sacramentum a persona excommunicata alioqui celebrante, vel corpus ejus ad sepulturam comitetur, non videtur hanc pœnam incurere, quia ipse proprie non admittit, quamvis cooperetur; secus vero est, si religiosus scienter ministret sacramentum excommunicato denunciato; nam qui ministrat, vere admittit alium ad usum sacramentorum.

7. *Quintum contra Prælatos qui recipiunt aliquid contra constitutionem Innocentii IV.* — Quinto fertur simile interdictum ab ingressu Ecclesiæ contra Episcopum, et superiores Prælatos, qui ob procuracionem sibi ratione visitationis debitam recipiunt aliquid contra constitutionem Innocentii IV, in cap. Romana, de Censibus, in 6, ferturque hoc interdictum in c. Exigit, eodem titulo et libro, non tamen absolute, sed sub ea conditione, *Si intra mensem duplum ejus, quod receperint, non restituerint*. In Extravaganti autem unica de Censibus, inter communes, extenditur hæc conditio, seu tempus restitutionis hujus ad duos menses. Et ibidem extenditur

illud interdictum ad omnes de familia visitatoris, qui per se, vel alios aliquid recipiunt ab iis, qui visitandi sunt, præter id quod illis est jure concessum; hæc vero jura a nobis superius sunt exposita, cum de suspensionibus ageremus, quia ibi simul fertur pœna suspensionis in inferiores Prælatos simile delictum committentes.

8. *Sextum contra iudices Ecclesiasticos qui Romæ degentes privant beneficiis.* — Sexto fertur sententia interdicti absolute, et sine restrictione ulla, contra Ecclesiasticos iudices, qui officiales Romanæ curiæ, vel alios, qui ad eandem curiam pro suis negotiis profecti sunt, privant suis beneficiis Ecclesiasticis, et aliis ea conferunt; eademque censura extenditur ad eos qui ea recipiunt. Ubi solum adverto, ibi non tantum ferri censuram interdicti, sed etiam excommunicationis et suspensionis; ideoque, licet censuræ illæ ferantur contra omnes quacumque dignitate præfulgeant, quia tamen generalibus verbis feruntur, ideo verisimiliter posse exponi cum distributione accommodata, ita ut excommunicatio comprehendat Episcopos, et superiores, non vero interdictum, quia hoc generaliter latum non comprehendit Episcopos, sicut nec suspensio. Item adverto, ibi reservari Summo Pontifici absolutionem ab excommunicatione ibi lata; de suspensione vero, et interdicto nihil dici; ideoque non esse reservationem illam extendendam, cum odiosa sit. Cætera pertinentia ad illum textum videantur supra in materia de excommunicatione.

9. *Septimum in eum qui recipit de manu laici Ecclesiasticam dignitatem, cap. Si quis deinceps, 16, quæst. 7.* — Septimo fertur interdictum in eum, qui Episcopatum, vel Abbatiam vel quancumque inferiorem Ecclesiasticam dignitatem de manu laicæ personæ susceperit. Ita habetur in cap. Si quis deinceps, 16, quæst. 7. Circa quod noto, illam pœnam non simpliciter ferri, sed sub ea conditione, *Quousque locum resipiscendo non deseruerit*. Ex quo satis constat, interdictum illud latum esse, ut a contumacia recedatur. An vero tunc cesset ipso jure, vel necessaria sit absolutio, postea dicemus. Illud vero certum videtur, si quis talem dignitatem a laico acceptam de facto non occupet, id est cathedram, seu possessionem non accipiat, nec munus exerceat, hoc interdictum non incurrit. Sed tunc primum illud incurrit, quando locum occupat, quia tunc veluti consummat

inobedientiam, et contumaciam, propter quam illud interdictum fertur. Secundo notanda sunt verba, quibus fertur illud interdictum, scilicet, *Gratiam beati Petri, et introitum Ecclesie interdiximus*. Quæ aliqui ita interpretantur, ut ibi notat Glossa, *Interdicimus*, id est, *Interdicendum dicimus*; sed hæc non est interpretatio, sed corruptio textus; satis enim constat illam formam ferendi censuram continere censuram latam, et non tantum ferendam. Et ita sentit Sylvester, *Interdictum*, 4, circa finem. Obscurum vero est, quid sit interdicere gratiam beati Petri; non videntur autem illa verba significare specialem effectum interdicti, sed solum indicare justam indignationem Apostolicæ Sedis in hujusmodi delinquentes. Denique extenditur in eodem textu illud interdictum ad ipsos laicos, qui hujusmodi dignitates Ecclesiasticas conferunt.

10. *Octavum interdictum Extravag. Ambitiosæ, de Rebus Ecclesie non alienand.* — Octavo interdicatur Episcopus, vel Abbas, qui bona Ecclesie inconsulto Romano Pontifice, aut non servata forma Extravagantis *Ambitiosæ*, de Rebus Eccles. non alienand., alienaverit, ut in eadem Extravag. habetur. Incertum autem est, an illa constitutio quoad pœnas recepta sit, de qua re supra diximus disp. 23, sect. 6, et de materia videri potest Navarr. in commentario de Alienatione rerum Ecclesiasticarum.

11. *Nonum interdictum Extravag. unica, Ne Sede vacante.* — Nonum interdictum fertur in Extrav. unica, Ne Sede vacante aliquid innovetur, contra Episcopos et Superiores, qui contra præscriptum illius decreti aliqua bona beneficiorum vacantium usurpant, si intra mensem ea cum effectu non restituunt his, ad quos pertinent. In qua solum sunt notanda illa verba, *A Pontificalibus, et ingressu Ecclesie, noverit se suspensum*. Nam prior pars continet veram censuram suspensionis, ratione cujus non potest Episcopus sic ligatus Pontificalia exercere etiam extra Ecclesiam, ut supra notavimus agentes de suspensione. Posterior autem pars continet proprium interdictum, ut sæpe dictum est.

12. Decimum interdictum ab ingressu Ecclesie fertur contra omnes clericos in sacris qui in crimine fornicationis jacent, in cap. Si qui sunt, 81 distinct., de quo videantur dicta in simili de suspensione; ac tandem Pius IV in Bulla confirmationis Concilii Tridentini, simile interdictum fert in Prælatos commentaria edentes in Concilium Tridenti-

num, de quo dictum est supra inter excommunicationes.

Interdicta generalia personarum.

13. *Primum interdictum ex cap. 1 de Usur., in 6. — Secundum in cap. unic. de Injur., in 6. — Tertium interdictum Extravag. Salvator, de Præbendis. — Quartum interdictum Extravag. unic., Ne Sede vacante. — Quintum interdictum ex cap. Si clericis, de Immun. Eccles.* — Primum hujus ordinis interdictum afferri potest ex cap. 1 de Usuris, in 6. Ubi collegia et universitates usurariis alienigenis habitationem concedentes interduntur. Sed textus ille in disputationibus de excommunicatione expositus est. Secundum fertur in cap. unico de Injur., in 6, contra universitates concedentes, vel extendentes repressalias contra clericos, aut ipsorum bona, nisi intra mensem eas revocaverint. In quo casu etiam fertur excommunicatio contra particulares personas, quam in proprio loco exposuimus, ubi omnia, quæ hic desiderari poterant, dicta sunt. Tertio fertur simile interdictum in Extravag. *Salvator*, de Præbendis, inter communes, contra universitates, quæ ex certa scientia præsumperint resistere statutis ibi a Summo Pontifice circa divisionem Episcopatus Tolosani. De qua, quia causa est valde particularis, plura non dicimus, sicut etiam de excommunicatione et suspensione, ibi latis, in superioribus fecimus. Quarto fertur simile interdictum contra Capitulum, universitatem, vel collegium, quod non observat constitutionem Joannis XXII, circa fructus vacantium beneficiorum, in Extravagant. unica, Ne Sede vacante aliquid innovetur; eademque habetur in Extravaganti *Suscepti regiminis*, Joannis XXII, quæ eadem est, eamque supra etiam exposuimus tractando de excommunicatione et suspensione. Quinto addi hic potest interdictum latum in cap. Clericis, de Immun. Eccles., in 6, contra universitates agentes contra decisionem illius textus. Verumtamen decretum illud revocatum est per Clementinam 1 de Immunitat. Eccles., ut ibi notat Glossa, et supra etiam advertimus agentes de excommunicationibus Papæ reservatis; et ideo nihil amplius de illo dicere necesse est.

14. *Sextum interdictum contra appellantes ad Concilium futurum. — Septimum interdictum ex Concilio Trident.* — Sexto afferri potest aliud interdictum ex Bulla Cœnæ Domini,

ubi in clausula 2, *interdicuntur universitates, collegia, et Capitula, quocumque nomine nuncupentur, quæ ab ordinationibus, sententiis seu mandatis Romani Pontificis pro tempore existentis ad futurum Concilium appellant*. De qua clausula videnda sunt dicta supra in expositione Bullæ; eadem enim hic applicari debent; eademque reservatio in hoc interdictum cadit, quia reservatio generaliter fit a prædictis sententiis. Quanquam excommunicatio, quæ postea fertur in eos, qui absolvunt contra tenorem illius Bullæ, non videatur comprehendere eum, qui absolvit ab hoc interdicto, quia limitatur ad eos, qui *beneficium absolutionis impendunt talibus excommunicatione, vel anathemate illaqueatis, vel eorum alicui*; de universitatis vero interdicto nihil dicit. Septimum interdictum sumitur ex Concilio Tridentino, sess. 7, cap. 10, ubi Capitulis Ecclesiarum præcipitur, ne Sede vacante infra annum a die vacationis litteras dimissorias ad Ordines recipiendos, alicui, qui *beneficii Ecclesiastici recepti, vel recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedat*. Et subditur: *Si secus fiat, Capitulum contraveniens Ecclesiastico subiaceat interdicto*.

15. Octavum afferri potest ex c. Quanquam, de Censib., in 6. Quod fert excommunicationem supra tractatam contra exigentes tributa ab Ecclesiasticis personis. Et subdit: *Si autem collegium, vel universitas civitatis, castri seu loci alterius cujuscumque (supple hoc fecerit), ipsa civitas, castrum, vel locus interdicti sententiam ipso facto incurrant*. Dixit autem Calderinus hanc pœnam non esse consuetudine receptam. Sylvester vero, *Interdictum*, 4, cum Archidiacono dicit esse communem sententiam; imo ait oppositam consuetudinem non potuisse introduci, utpote contrariam Ecclesiasticæ immunitati, et in illo textu reprobata. Sed licet sit hoc verum de consuetudine exigendi tributa, tamen de derogante pœnam non ita est. Itaque de potestate non dubito, de facto mihi non constat; consulatur ergo consuetudo, et videantur dicta de illo textu inter excommunicationem.

16. *Interdictum locale generale latum in universitatem ob ejus crimen, an sit etiam personale.* — Ultimo addunt aliqui, ubicumque in jure (et eadem ratio est ab homine) fertur interdictum locale generale propter crimen universitatis, ferri etiam interdictum generale personale in ipsam universitatem. Ita Sylvest., *Interdictum*, 4, quæst. 2, qui nullam probationem adducit; nec Navarrus,

qui eandem sententiam sequitur c. 27, num. 169. Videntur autem fundari in hoc, quod interdictum locale habet vim et efficaciam personalem, respectu ejus, propter cujus crimen fertur, seu qui causam dedit interdicto; quod supra a nobis probatum est; ergo, si tota universitas dedit causam interdicto locali, ipsa etiam personaliter interdicitur. Quæ ratio, si efficax est, etiam procedit de interdicto locali particulari, si propter delictum populi feratur. Dicti autem auctores videntur specialiter locuti de interdicto generali, quia propter crimen totius populi non solet tantum particularis locus interdicti. Unde recte constituunt differentiam inter hoc locale interdictum latum ob delictum domini, vel ob delictum universitatis, quia illud prius non habet vim generalis personalem respectu populi, nisi exprimat. Quod expresse habetur in c. Si sententia, de Sent. excom., in 6. Et ratio est, quia tunc populus non dedit causam interdicto, sed solus dominus; et ideo solus ille ex vi illius censuræ personaliter interdicitur. Secus vero est, quando populus ipse dedit causam tali interdicto.

17. *Interdictum generale loci ob delictum communitatis, est etiam personale particulare.* — Atque hæc sententia sic declarata et probata verisimilis est. Quia vero contingit, quamvis populus deliquerit, et dederit causam interdicto, plures de tali populo esse innocentes in tali delicto, ideo addendum videtur, per tale interdictum generale loci non interdici personaliter omnes de tali populo, sed eos tantum, qui causam interdicto dederunt; atque ideo interdictum personale ibi virtute inclusum non tam esse generale quam particulare multiplicatum, seu extensum ad omnes personas, quæ causam dederunt interdicto. Ratio, quæ me movet, est, quia interdictum illud non fertur directe in ipsum populum, sed in locum ejus; ergo ex vi et forma interdicti non extenditur ad ipsas personas, juxta dict. cap. Si sententia; extensio autem virtualis solum est ad eos, qui culpabiles extiterunt, ut ex eodem c. Si sententia, constat; ergo non est extendenda ad innocentes. Nec vero satis est, quod tale delictum dicatur esse totius populi, seu communitatis; nam illud solum est secundum quamdam moralem attributionem; sub qua ratione directe, et ex intentione legis, vel judicis per locale interdictum generale, ut sic, et non per personale punitur; re tamen vera delictum non est executioni mandatum a toto